

Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana

PALMA.—ABRIL DE 1914

AL REVERENDÍSSIM
MOSSEN JUSEP MIRALLES I SBERT
DOCTOR EN TEOLOGIA, CÀNONS I FILOSOFIA I LLETRES,
CATEDRÀTIC UN TEMPS
DE LLATÍ, METAFISICA I DOGMA AN EL SEMINARI,
CANONGE-ARXIUER DE LA SEU,
SAPIENT, INCONTRASTABLE I HEROIC ORDENADOR
DE L'ARXIU CAPITULAR DE MALLORCÀ,
PREDICADOR DE SÓLIDA I LLAMPANT DOCTRINA,
COL·LABORADOR I FUNDADOR DE DIFERENTS PERIÒDICS I REVISTES,
AUTOR D'OBRES TEOLÒGIQUES, FILOSÓFIQUES,
HISTÓRIQUES I LITERARIES,
DIRECTOR, ANYS FA, D'AQUEIX «BOLLETÍ»,
PRESENTAT
DEL REI I ACCEPTAT DEL PAPA
PER BISBE DE LLEIDA,
LA SOCIETAT ARQUEOLÒGICA LULIANA,
DONANT-SE'N I DONANT-N'HI L'ENHORABONA,
LI RENDEIX
GERMANIVOL HOMENATGE
DE GAUBANÇA I SIMPATIA.
QUE SIA TOT
PER MAJOR HONRA I GLORIA DE DEU,
DE L'ESGLÉSIA I DE MALLORCA
AMEN.

EL DOCTOR MIRALLES Y SBERT

NOTICIA BIOGRÁFICA I BIBLIOGRÁFICA

Del semanari popular *La Aurora* havem presa la que segueix a continuació, perquè la consideram completíssima i exacta en tots els seus estrems i circumstancies.

Ara donarem una mica de clarícia de sa vida i mèrits del *futur Bisbe de Lleida*.

Va néixer a la Ciutat de Mallorca dia 14 de setembre de l'any 1860: son pare nomfa D. Sebastià (ja és mort fa anys, al cel sia ell i tots es morts); sa mare, D.^{ra} Margalida, encara és viva. (Deu li conserv la vida molt de temps).

Posat a ses escoles i feta sa primera ensenyansa, entra l'any 1871 a s'Institut i hi cursa es Batxiller, prenent-hi es Grau l'any 1875. Cursa llavò sa carrera de Mestre a s'Escola Normal de Balears i n'ateny es títol l'any 1877. Per octubre de 1878 passa an es Seminari per fer-hi ets estudis esglesíastics, i a-leshores fonc que el conéguerem, i quedárem amics tot d'una. Examinat de ses assignatures que havia cursades a Monti-Sion, estudiá Perfecció de Llatí i Llògica, Metafísica, quatre anys de Teologia, dos de Sagrada Escripura, un de Disciplina Esglesiástica i dos de Dret Canònic.—Tots aqueis anys se'n va dur sempre an ets exámens sa nota *capdál (sobresaliente)*, des *cap d'amunt*.

Dia 17 de desembre de 1880 prengué Tonsura, dia 22 i 23 de desembre de 1882 Ordes Menors i Subdiaca, dia 10 de mars de 1883 Diaca, i dia 7 de juny de 1884, amb dispensa d'edat, s'ordená de Prevere, digué Missa-Nova i romangué agregat a la Comunitat de Preveres de la parroquia de St. Miquel.

Va prendre es Batxillerat en Sagrada Teologia an es Seminari de Mallorca dia 19 de setembre de 1888, i es Batxillerat en Dret Canònic dia 20 de maig de 1891. Mentres estudiava Teologia, cursá a s'Universidat de Barcelona sa carrera de Filosofia i Lletres, obtenint a tots ets exámens sa nota més alta, i amb sa mateixa nota dia 28 de setembre de 1887 se graduá a Barcelona de Llicenciat, i dia 10 d'octubre de 1892 de Doctor en Filosofia i Lletres.—L'any 1891 se'n va an es Seminari Central de Valencia i s'hi examina i pren es Grau de Llicenciat i Doctor en Sagrada Teologia i Dret Canònic.

Dia 12 d'octubre de 1886 el fan Catedratic

interí de Primer Any de Llatí del Seminari, i dia 15 de setembre de 1887 ja passa a Catedratic de Metafísica i Filosofia Moral des mateix Seminari, i dia 1 de Setembre de 1891 el fan Catedratic de Teologia Dogmática, i de 13 de setembre de 1894 fins an es juny de 1896 explica també Dret Canònic i Disciplina Esglesiástica.

Dins es janer de 1895 fa oposicions a una canongía d'aquelles que primer eren de Gracia, i va a según lloc de la *Terna*; l'any que vengué davant, en torna fer a una altra canongía de sa mateixa casta, que li afegiren es càrrec d'Arxiuer de la Sèu, i aqueixa vegada aná en primer lloc de la *Terna* i l'anomenaren *Canonge Arxiuer*, i hu és estat fins ara.

S'afica dins s'Arxiu de la Sèu per ordenarlo, i s'hi desteixiná cinc anys, fent-hi una feina grossa i de gran profit, ordenant i classificant es milenars de documents d'aquell preciós Arxiu, fent-lo un d'ets arxius més ben ordenats i ben engarbullats que hi haja en tota Espanya.

Hi ha que veure-la tota sa feina que el Dr. Miralles feu dins aquell arxiu: escrigué una cédula ben espinzellada de cada document, expressant hi sa sustancia i totes ses particularitats de tal document. Aquestes cédules, que son una partida de milenars, umplen un bell esbart de llibretes, que fan tot una llibrería, totes ben ordenades, a fi de que amb un sant-i-amèn quisvuia puga trobar qualsevol document que li interés de tal Arxiu. An això afegí el Dr. Miralles una *Memoria Històrica* descriptiva de dit arxiu, una taula o indic de cartes arxiuades, un altra taula de documents notarials, una altra de papers alloure, un *Keptori* o indic alfabètic de ses Actes Capitulars de tot es sigle XIX i des que correm, i llavò un *Estudi* de ses *Relíquies* i *Rellicaris* de la Sèu.

Fonc Fiscal Esglesiastic de 31 d'octubre de 1894 fins dia 1 d'abril de 1903, i l'any 1893 el feren Subpromotor de la Fe per instruir el Procés Apostòlic de Canonisació de la Bta. Catalina Tomás.

Es estat Examinador Sinodal de Mallorca, Delegat per procurar s'erecció de Círcols Catòlics d'Obrers, Secretari de sa Junta Diocesana d'Organisació Catòlica, Vocal de sa Comissió Encarregada de revisar es Catecisme de la Diòcesi, Delegat de sa Lliga Mallorquina de Pregaries, Delegat per fomentar s'erecció de sa Basílica Teresiana a Alba de Tormes, Vocal de sa Junta de Govern de s'Hospici de ses *Minyo*.

nes de Palma, Diputat de Disciplina des Seminari, Vocal Esglesiàstic de sa Junta Provincial d'Instrucció Pública de Balears, Jutge de Tribunal d'Oposicions a una Canongia, Consiliari des Círcol d'Obrers Catòlics de Palma, President de sa Societat de Socos Mutuals des Clero de Mallorca, Conseier i Procurador Major de Sant Pere i Sant Bernat.

Es Predicador Supernumerari de S. M. lo Sr. Rei N'Anfós XIII, Diputat d'Hisenda des Seminari, Consiliari des Consei Diocesà d'Associacions Catòliques Obreres, Director de s'Associació de Mestras de Sta. Teresa de Jesús, Vocal de sa Junta d'Estalvis i Munt de Piedat de Balears, President des Consei Administratiu des diari *Correo de Mallorca*, Vocal de sa Junta de Govern de sa Societat Arqueològica Luliana, Vocal de sa Comissió Editora de ses obres del Bt. Ramon Lull, Vocal Secretari de la Comissió Provincial de Monuments, i Membre Correspondent de les *Reials Academies de l'Historia i de Belles Arts* de St. Ferrán, de *Bones Lletres de Barcelona*, de *Belles Arts de St. Lluís i Provincial* de Saragossa, i de la *Societat Arqueològica de Tarragona*.

Ha escrits articles per molts de periòdics i revistes de Mallorca i des Continent; ha posats pròlegs a una partida de llibres i ha presentades Memories an el Congrès Catòlic Nacional de Sevilla, a s'Eucaristic Nacional de Valencia, a s'Internacional Anti-masònic de Trent, an es Congrès Internacional de Ciències Històriques de Barcelona i an es Congrès Internacional d'Apologètica de Vich; i demunt tot això fundà i dirigí el *Semanario Catòlic* (1888—1890), el setmanari *Mallorca* (1898—1901) i *Boletín Obrero* (1909—1912); dirigí el *Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana* ets anys 1906—1912; i es Diari *Correo de Mallorca*, essent-ne l'ànima des que's fundà dins el mars de 1910, fent-ne un des notables diaris catòlics d'Espanya.

Ses obres i opuscles que ha publicats, fan tot un estol. Ventassí els títols i ses entressenyas bibliogràfiques.

1. *Colección de trozos en prosa y verso escogidos en los modernos autores castellanos*. Palma, tip. Catòlica Balear. 1885; 328 pàgines en 8.^u declarada de text per R. O. de 20 desembre 1886, i recomenada en 31 mars 1887 an es Mestres de les Balears per la Junta Provincial d'Instrucció Pública.

2. *Santo Tomás de Aquino y el moderno régimen constitucional, precedido de un prólogo*

del Dr. D. Juan Manuel Ortí y Lara. Madrid, impr. Asilo de Huérfanos, 1890; LIV×160 pág. en 4.^{art}.

3. *La Filosofía Cristiana y su restauración*. Palma, tip. de Villalonga, 1891; 18 pág. en 4.^{art}.

4. *La Secta Rosminiana*. Palma, tip. Catòlica balear, 1891; 50 pág. en 8.^u.

5. *La Filosofía mallorquina en 1890*. Palma, id., 1891; 106 pág. en 8.^u.

6. *Difinición catòlica de la Historia. Versión del opúsculo francés del mismo título escrito por León Gautier*. Palma, id. 1891; 52 pág. en 8.^u.

7. *Páginas morales*. Palma, id. 1891; 58 pág. en 8.^u.

8. *Noticias sobre Nuestra Señora de la Salud*. Palma, tip. de Colomar, 1891; 64 pág. en 8.^u.

9. *Curiosidades lexicográficas*. Palma, id. 1892; 72 pág. en 4.^{art}.

10. *La existencia de Dios y el criticismo kantiano*. Palma, id. 1892; 100 pág. en 4.^{art}.

11. *Indicaciones sobre la ejecución de la Encíclica AETERNI PATRIS*. Astorga, impr. de López, 1893; 52 pág. en 4.^{art}.

12. *Una cuestión escolástica*. Valencia, impr. de Domenech, 1895; 8 pág. en 4.^{art}. major.

13. *Apuntes sobre la Asociación de la Oración y Vela al Santísimo Sacramento durante el jubileo de Cuarenta Horas, establecida en la ciudad de Palma*. Palma, tip. cat. balear. 1895; VI-26 pág. en 4.^{art}. major.

14. *La Madre del Amor Hermoso*. Huesca, tip. de Pérez, 1897; 16 pág. en 4.^{art}.

15. *Grandezza de Marta Santísima en su Inmaculada Concepción*. Huesca, id. 1898; 19 pág. en 4.^{art}.

16. *La Conquista de Mallorca y la civilización*. Palma, impr. de Tous, 1898; 24 pág. en 4.^{art}.

17. *Panegrico del Beato Francisco Clet*. Palma, tip. de Amengual y Muntaner, 1901; 24 pág. en 4.^{art}.

18. *El buen soldado de Cristo*. Barcelona, tip. de Giró, 1901; 15 pág. en 4.^{art}.

19. *Plática en la toma de hábito de la Srta. D.^{ta} Josefa Mir y Faume*. Palma, tip. de Amengual y Muntaner, 1903; 15 pág. en 8.^u. major.

20. *Sermón sobre el Oratorio Parvo de San Felipe Neri*.—Huesca, tip. de Delgado, 1903; 16 pág. en 4.^{art}.

21. *Panegrico de San Felipe Neri*. Huesca, id. 1903; 16 pág. en 4.^{art}.

22. *Panegrico de San Nicolás de Bari*. Huesca, impr. de Blasco, 1903; 17 pág. en 4.^{art}.

23. *La mayor de nuestras glorias*. Barcelona, tip. de Giró, 1904, 15 pág. en 4^{art.}
24. *Maravilla del Amor divino*. id. id., 16 pág. en 4^{art.}
25. *Panegírico de San Bernardo*. Huesca, impr. de Blasco; 1904, 15 pág. en 4^{art.}
26. *Todo por María*.—Huesca, impr. de Blasco, 1904; 14 pág. en 4^{art.}
27. *La Oración*. id. id. id.; 11 pág. en 4^{art.}
28. *San Vicente de Paul*. id. id. id. 1905; 16 pág. en 4^{art.}
29. *Panegírico de San Antonio de Padua*. id. id. id.; 15 pág. en 4^{art.}
30. *La Esperanza Cristiana*. id. id. id.; 15 pág. en 4^{art.}
31. *La Orden Mercedaria*. id. id. id.; 15 pág. en 4^{art.}
32. *Lealtad de María*. id. id. id. 15 pág. en 4^{art.}
33. *Ascensiones del corazón*.—Barcelona, tip. Altès, 1905; 16 pág. en 4^{art.}
34. *Panegírico de Sta. Úrsula y compañeras mártires*.—Huesca, impr. de Blasco, 1905; 14 pág. en 4^{art.}
35. *Sermón de Dominica de Septuagésima*. id. id. id.
36. *El Patrocinio de San José*.—Valladolid, tip. de Cuesta, 1906; 14 pág. en 4^{art.}
37. *María y la Naturaleza*. id. id. id. id. id.
38. *Panegírico de San Ignacio de Loyola*. id. id. id.; 16 id.
39. *El sueño de Jesús*.—Huesca, impr. de Blasco, 1906; 13 pág. en 4^{art.}
40. *Patriotismo de Jesús*. id. id. id.; id.
41. *Orar en nombre de Cristo*.—id. id. id.; 11 pág. en 4^{art.}
42. *El Perdón de las ofensas*.—id. id. 1907; 12 pág. en 4^{art.}
43. *La Pureza de María*. id. id. id.; 13 pág. en 4^{art.}
44. *Panegírico del B. Marcos Esteban Crisín*.—Valladolid, Cuesta, 1907; 16 pág. en 4^{art.}
45. *Dolores gloriosos de la Virgen*. id. id. id.; 15 pág. en 4^{art.}
46. *Divina Segadora y devotas espiadera s (Hijas de María de Sta. Eulalia)*.—Valladolid, Cuesta, 1907; 15 pág. en 4^{art.}
47. *Los Carmelitas de Compiègne*.—Valladolid, Cuesta, 1908; 17 pág. en 7^{art.}
48. *Heroísmo Cristiano*.—id. id. id.; 16 pág. en 4^{art.}
49. *Modelo de Maestras*.—Valladolid, Cuesta, 1908; 14 pág. en 4^{art.}
50. *Palma y su Patrón*.—Palma, Guasp, 1908; 24 págs. en 4^{art.} major.
51. *San Miguel Arcángel*.—Huesca, Blasco, 1907; 19 págs. en 4^{art.}
52. *Consuelos del juicio final*.—id. id. id.; 16 id. en id.
53. *La Bendición de las cosas materiales*.—id. id. id.; 16 id. id.
54. *Perfección de la Ley Nueva*.—id. id. id.; 12 id. id.
55. *El orgullo*.—id. id. 1909; 12 id. id.
56. *La Ingratitud*.—id. id. id.; 12 id. id.
57. *La misericordia de Cristo*.—id. id. id.; 12 id. id.
58. *Dios y el César*.—id. id. id.; 13 id. id.
59. *Panegírico de San Agustín*.
60. *Constitución y Reales Órdenes*.—Palma, Guasp, 1910; 181 pág. en 8^{u.}
61. *Dogma católico y heroísmo cristiano*, Prólogo de Villeda.—Huesca, Tomás Blasco, 1910. XI—273 pág. en 4^{art.}
62. *Justificación de la Conquista de Mallorca*.—Palma, Tous, 1911; 18 pág. en 4^{art.} major.

Además ha publicades unes quantes obres (una és un tom de 636 planes) sensa firma per les circumstancies especials en que les publicá, i que encara no és hora de dir que són escrites d'ell, i no és que ell se'n empeguesca ni hi haja motiu per empegueir-se'n, sino tot lo contrari.

Totes ses obres que ha publicades son en castellá; pero no és perque ell siga gens contrari de s'escriure en catalá de Mallorca. Basta dir que va esser ell que l'any 1879 mos convertí a s'escriure en tal llengo, cent voltes ben-volguda i gloriosa, que no hem abandonada pus de llavó ensá ni a comptes, Deu no mos ho tenga en retret ni en vana gloria. ¿Ah idó?

Essent del Dr. Miralles aqueix enfilai de coses, tan notable come teòleg, come filosof, come predicador, come publicista i sacerdot exemplar, havent treballat tant de cap, de ploma, de paraula i en tants de rams, no és gens extrany que es Govern d'Espanya l'haja Presentat per Bisbe i que el Papa l'haja Accepat i volgut per aqueixa altíssima dignitat de Sucessor dels Apòstols i posat de l'Esperit Sant per retgir l'Esglesia de Deu.

Que sien aqueixes coses i totes ses altres del món per major honra i gloria de Deu. Amèn!

CAPBREU

ordenat l' any 1304 dels establiments y donacions fets per Don Nuno
Sang. de la sena porció

(CONCLUSIÓ)

Sexto decimo kalendas octobris.

400 Nuno sancii damus tibi Petro Johanni et tuis quasdam domos et quodam cortal satis prope dictas domos. Et affrontant dictas domos de vna parte in via, de secunda in domibus R. bertius (?) quas per nos tenet, de tertia in domibus B. de solerio quas per nos tenet, de quarta G. astruchi. Cortal siue domos affrontant de vna parte in via publica sequie, de duabus partibus in domibus Bn. de solerio quas per nos tenet, de quarta in domibus Bertran picaperes. Ad censum vnus mazemotine, signum perole. Testes: Ferrarius de olzeto, ffrater Bertrandus, Ferrarius de olzeto (sic).

401 Nuno sancii uoluntate fideli nostro Garzia repositarii, damus et offerimus deo et beate Marie et vninersis fratribus predicatoribus Maioricarum quoddam pati quod habemus in Ciuitate Maioricarum contiguum muro Almudayne, circa portalle nouum quod dicti predicatores fecerunt, ad introhitum dicti portallis. Et affrontat dictum pati de vna parte in via publica, de alia parte in muro, de alia parte in tenedone Garzia repositarii quod per nos tenet, de quarta in introitu portallis ueteris. Dictum pati habeatis liberum et quietum ad uestras uoluntates faciendas. Et ego Garzia repositarii, uoluntate domini Nunonis, laudo et firmo dictam donationem. Testes: ffr. Bertrandus, Ferrarius de olzeto, B. de podio.

Sexto kalendas octobris.

402 Nuno sancii damus tibi Perete, vxori quondam Magistri Radulfi, quasdam domos in ciuitate Maioricarum. Et affrontant de vna parte in domibus Petri de uibana, et de alia parte in domibus Raymundi de sent Pere, de tertia et de quarta in viis publicis. Et dones nobis j. bisancium in festo Pasche. Et retinemus faticam, et scribaniam, etc., et faciemus habere etc. Testes: frater Bertrandus, Ferrarius de olzeto, B. de cotels.

Sexto kalendas octobris anno Dni.

M.º CC.º xxx.º ix.º

403 Nuno sancii damus tibi R. de conillis juniore et tuis, quedam calalacia que habemus

in ciuitate Maioricarum circa cequiam. Et affrontant de vna parte in via sequie, de alia in domibus Daudid, de tertia in domibus Bonafo-nat de tarasco, de quarta in domibus Poncii causiner. Tali condicione quod teneas ipsas in feudum per nos, et facias uoluntates tuas exceptis clericis ordinibus. Testes: fr. Bertrandus, Petrus rocha, Ferrarius salzet, Garcia reboster.

Quarto kalendas octobris.

404 Nuno sancii damus tibi Petro de rupe et tuis quoddam pati quod habemus in ciuitate Maioricarum in azoch, uidelicet totum jus quod ibi habemus et habere debemus. Et affrontat in viis, in orto sancte Margarite. Ad faciendum ibi domos, operatoria uel ortum, uel quecumque bastimenta uolueris; tali condicione quod teneas ipsum per nos in numero caballerie sicut tenes alios honores quos tibi dedimus ratione caballerie, ad omnes tuas uoluntates, saluo iure et dominio nostro. Testes: frater Bertrandus, Bn. de pao, ferrarius de podio.

Quinto kalendas octobris.

405 Nuno sancii damus tibi Bernardo martino quasdam domos quas habemus intus Majoricis, et vnam tabulam in macello nostro. Et affrontat de vna parte in via publica, et de alia in Riarria, et de alia in domibus Michaelis corredor, et de alia in domibus Bn. de scala. Et tabula se tenet cum tabula Bng. narbone, et de alia in operatorio Johannis lo petit, de tertia in operatorio Bng. narbone, de alia in via publica. Et dones nobis pro domibus vna mazemotina et pro tabula aliam, et non possis uendere vnum sine alio etc. Et retinemus faticam, scribaniam, etc. Faciatis in tabula officium macellarie, et non vendas intus ij. annos predicta, et faciam habere. Testes: fr. Bertrandus, Ferrarius de olzeto, Garcia Reposter.

Kalendas octobris.

406 Nuno sancii damus tibi Guillermo de orta et Dulcie vxori tue quasdam domos in ciuitate Maioricarum. Et affrontant de duabus partibus in viis, et de tertia in tenedone Ferrarii ollarii, de quarta in domibus et in orto Johanni ffrancesch. Et donetis nobis vnam mazemotinam in festo Pasche, faticam, scribaniam, etc. Testes: F. de olzeto, Bn. de olzeto, Ferrarius de orta.

Quinto idus octobris anno Dni. M.° CC.°
xxx.° nono.

407 Nuno sancii damus tibi Petro de balague-
rio et Marie vxori tue, supradictas domos, ad
censum vnius mazemotine. Testes: fr. Bertran-
dus, Ferrarius de olzeto, Ferrarius de orta.
—Require domos contentas in dicta notula in
libro notularum domini Nunonis sancii si habe-
res necesse affrontationes supra istam notulam
et in calendario isto.

408 Item damus tibi Bernardo mir et Guiller-
me vxori tue quasdam domos. Affrontant de
vna parte in via publica, de secunda in domi-
bus Jacobi de plano, de duabus partibus in
domibus Mari. Ad censum iij. sol. in festo
pasche, faticam, et scribaniam, etc. Testes-
Ferrarius de olzeto, Ferrarius de orta, Gon-
zalu.

409 Nuno sancii damus tibi Petro pinxenes
et Causide vxori tue, quasdam domos quas
dedimus Petro de capmain. Et affrontant de
duabus partibus in viis, de tertia in domibus
Arnaldi calaffat, de quarta in domibus Fine
quas per nos tenet. Ad censum j. mazemotine
in festo pasche, faticam, scribaniam, etc. Hanc
donacionem tibi facimus saluo jure P. de cap-
main, ita quod si P. de capmayn uoluerit recu-
perare dictas domos soluat tibi xxxvij. solidos
quos misistis in opere et missione dictarum
domorum, quos habeas super dictas domos.
Testes: Ferrarius de orta, Bn. Gueraldus.

Sexto decimo kalendas nouembris.

410 Nuno sancii damus tibi Petro de ⁴pardi-
nes quasdam domos sicut Thomas de nauarre
quondam eas tenebat per nos. Et affrontat de
tribus partibus in honore nostro, et in via. Ad
censum iij. morabatinorum in festo pasche, fati-
cam, scribaniam, etc. Testes: frater Bertrandus,
Ferrarius de olzeto, Bernardus de olzeto.

Quarto kalendas nouembris.

411 Nuno sancii damus tibi Martino ferran-
dis et tuis vnum operatorium cum solerio.
Et affrontant de duabus partibus in via publica
et de aliis in honore nostro. Ad censum vnius
morabatini in festo pasche, faticam, scribaniam,
etc. Testes: frater Bertrandus, Ferrarius salzet,
Gartzia reboster.

Pridie kalendas nouembris.

412 Nuno Sancii, dei gracia etc. damus tibi
dilecto nostro Raymundo carles quasdam do-
mos in ciuitate Maioricarum que fuerunt in
partita carros, et affrontant in uia, de ij. in
domibus Arnaldi de pabia, de alia

Census vnum par gallinarum in
festo Pasche. Testes: frater Bertrandus, Ferra-
rius de olzeto, G.^a reposter.

Kalendas nouembris.

413 Nuno sancii damus tibi Baldouino militi
quasdam domos intus Majoricas. Et affrontant
de vna parte in via que uadit ad templum, de
secunda in domibus Lazer, de tertia in honore
nostro, de quarta in honore domini Regis. Et
teneas ipsas domos sicut alios honores tenes
per nos ad caballeriam.

Sexto idus nouembris.

414 Nuno sancii damus tibi Bernardo de
podio, de barchinona, quedam casalacia intus
Majoricas. Et affrontant de vna parte in via, et
de alia in adoberiis tuis quas per nos tenes et in
Riaria, et de tertia in orto Berengarii asopar-
di, et de quarta in tenentia Ser Antelm que per
nos tenet. Ad censum j. mazemotinam in festo
pasche, fatica etc. Testes: Petrus de Rocha
Raymundus layn, Ferrarius salzet.

415 Item damus tibi quoddam casalacia intus
Maioricas; et affrontant de duabus partibus in
viis, de tertia et de quarta in honore nostro.
Ad censum duarum mazemotinarum in festo
pasche. Testes ut supra.

Sexto idus octobris.

416 Item damus tibi Gueraldo carter et Bea-
trix vxori tue et ⁴quasdam domos intus
Maioricas. Et affrontant de tribus partibus in
viis, et de quarta in balneis; ad censum ij. ma-
zemotinarum in festo pasche. Re[⁴tineo]? fati-
cam. Testes: fr. Bertrandus, Raymundus layn,
Arnaldus de fonte.

Sexto idus octobris.

417 Nuno sancii ad preces populorum nos-
trorum intus ciuitatem Maioricarum commo-
rancium, et futurorum, ponimus certam sum-

mam in laudimiis et foriscapís, scilicet quod dent de honoribus quas per nos tenent intus ciuitatem, de illis quas modo nos habemus et tenemus, sextam partem pro laudimio et non amplius. Promitentes etc. Testes: Raymundus episcopus Maioricarum, Bertrandus dalfin, Raymundus layn, ffr. Bertrandus, Raymundus de podio, Guillermus ugo, Ferrarius de olzeto, Raymundus de fonte, Raymundus carles (?), qui notauit (?). . .

418 Nuno sancii damus tibi Ferrario de cotrazeles quasdam domos in Ciuitate Maioricarum; et affrontant de duabus partibus in viis, et de tercia in domibus Petri celer, et de quarta in domibus Guascunye. Ad censum vj. denariorum in festo pasche. Testes: Ferrarius de olzeto, Garcia reposter.

Quinto idus nouembris.

419 Nuno sancii damus tibi Bernardo gasc quasdam domos et vnam tabulam in macello intus ciuitatem Maioricarum. Et affrontant de duabus partibus in viis, et de alia in domibus Bn. de lauanes, de tercia in domibus Berengarii bedel, et de alia in via. Et detis de domibus .j. mazemotnam et de tabula .j. mazemotnam. Faticam. Testes: Ferrarius salzet et Bn. salzet, Ferrarius dorta.

Quarto idus nouembris.

420 Nuno sancii damus ordini captiuorum et helemosine vnam mazemotnam censualem cum dominio nostro et senioratico quod habemus et habere debemus in domibus que sunt in ciuitate Maioricarum quas Magister Johannes notarius per nos tenet. Et affrontant de duabus partibus in honore nostro, de alia in via, de alia in operatoria episcopi Gerunde. Franchas et ad omnes voluntates faciendas sine retentu. Testes: Ferrarius salzet, Ferrarius bertran, Bn. de olzeto, et R. carles.

421 Nuno sancii damus et assignamus confratrie Beate Marie in ecclesia Beati Andree celebrate, vnam mazemotnam censualem quolibet anno. Et mandamus bajulo nostro Ferrario de olzeto quod assignet dicte confratrie dictam mazemotnam loco et nomine nostro, et quidquid etc. Testes: fr. Bertran, Raymundus layn, Ferrarius salzet.

422 Nuno sancii damus licenciam et posse tibi Ferrario de olzeto quod loco et nomine nostri possis exconcatere (?) Magistro Johanni vnam mazemotnam quam ipse donat de domibus quas comprauit de Bn. de salas et vxore sua Maria, et quod teneat dictas domos per nos sicut tenet alias domos suas. Testes: frater Bertrandus, Bn. de olzeto, Bng. dareyns.

423 Et damus tibi Ferrario de orta quasdam domos et vnum operatorium iuxta cequiam. Et affrontat operatorium de vna parte in via publica, et de alia parte in domibus Guillermi de clerico in quibus modo stat Raymundus de clerico, de aliis partibus in domibus Bn. de cardona; et domus affrontat de duabus partibus in viis publicis, de alia in domibus Ser saladi, de alia in domibus quas solebat tenere Johannes de cerueria. Et des de operatorio .j. mazemotnam et mediam, et de domibus mediam mazemotnam in festo pasche. Retinemus faticam etc. Testes: Ferrarius de olzeto, D. sancii, G.^a reposter.

424 Nuno sancii damus tibi G.^a ortiz quedam casalacia in ciuitate Maioricarum. Et affrontat de vna parte in domibus tuis, de alia in via que non transit, de alia in honore que fuit Arnaldi de sadoua, de alia in orto Raymundi de fonte. Censum vnus libre piperis in festo pasche, faticam x. dierum. Testes: Ferrarius de olzeto, G.^a reposter, Examenno, Dominicus Sanxo.

Tercio idus nouembris.

425 Item damus tibi D. sanxo quoddam pati prope tuas domos intus Majoricas. Et affrontat de tribus partibus in viis publicis, de quarta in domibus tuis. Ad censum morabatinorum in festo pasche, faticam x. dierum. Testes quo supra.

426 Item damus tibi Garcia eneguiz nepoti Garcie repositarii, quasdam domos que fuerunt Jacobi bateiat intus Maioricas in carrario Sti. Bartholomei. Et affrontant in via, de alia in domibus G. sartoris, de alia in domibus Guillerme den Vincencio, de alia in honore nostro. Ad censum .j. bizancii in festo pasche. Testes: fr. Bertrandus, Ferrarius salzet, Ferrarius de orta.

Hic intrauit Ferrarius de olzeto.

427 Item ego Ferrarius de olzeto dono et stabilio tibi Guillermo de Vergerio perpetuo quoddam alfondicum dirutum intus ciuitatem Maioricarum. Affrontat de vna parte in via, de alijs partibus in honore domini Nunonis sancii. Cum omnibus census ij. morabatinorum, bonos, non alphonsinos, in auro, et perpetuo annuatim in festo pasche. Testes: Ferrarius dorta et Bn. de olzeto.

428 Ferrarius de olzeto bajulus et procurator domini Nunonis sancii in ciuitate Maioricarum ex eius parte dono et stabilio tibi Ferrario de blinca et Ferrario de lopicato perpetuo quoddam ad molendinum quod dominus Nuno habet intus ciuitatem Maioricarum in torrente cum aquis rego et capite rego et cum meatu aque et cum omnibus suis aemprivis et vtensilibus. Ita quod detis domino Nuno quintum de omni multura quam dictum molendinum lucrati fueritis ullo modo. Testes: Petrus de calidis, G. de uergerio et Bn. de olzeto.

429 Item assigno ordini et helemosine captiuorum et fratribus eiusdem perpetuo per alodium franchum vnam mazemotinam censualem cum omni dominio ut senioratico suo quam idem dominus Nuno habet et accipit et habere et accipere debet in quibusdam domibus quas tenet Magister Johannes notarius ipsius ad censum vnus mazemotine. Et sunt dicte domus in ciuitate Maioricarum ante hospitale sancte Eualie, prout affrontant de ij. partibus in honore domini Nunonis sancii, de alia in via, de alia in operatorio Episcopi gerunde. Quam mazemotinam cum omni dominio suo assigno ad omnes uoluntates faciendas sicut continetur in quibusdam instrumentis quam ex inde dominus Nuno dicti ordini fecit. Testes: Bn. de olzeto, P. des pla, Ferrarius dorta.

430 Item dono et stabilio tibi Durando de cucellis perpetuo vnum furnum cum cassalibus eidem furno contigujs in ciuitate Maioricarum in porcione quam dominus Nuno emit de Raymundo berengarii. Affrontat de ij. partibus in vijs publicis, de alijs in honoribus domini Nunonis cum omnibus Census iij. mazemotinas bonas in festo pasche. Testes: Bn. ferrarii de Terrachona et Ferrarius dorta et Dominicus andans (?). Non fit in pergameneo; Bng. de rees tenet notam.

431 Item ego Ferrarius de olzeto bajulus et procurator domini Nunonis sancii recognosco et in ueritate confiteor tibi Guillermo de uergerio quod uenisti ante presenciam meam hostendens quoddam instrumentum factum per M. Johannem notarium domini Nunonis in qua affrontationes quorundam staticorum que P. de monte Laurencii et filius suus G. acaptauerunt a domino Nuno pro iij. mazemotinis censualibus, sicuti in instrumento inde confecto et sigillato continebatur, in quo instrumento affrontationes non continebantur nec erant scripte sicuti scribi et apponi debebant. Vnde uiso instrumento acapiti et donacionis domini Nunonis, uiso instrumento cum quo tu emisti a dictis acaptatoribus qui cum probis hominibus, que affrontationes erant scite et possite sicuti in carta empcionis quam dictus G. de uergerio ex inde fecisti continebatur, quod instrumentum sic incipit: Manifestum sit cunctis quod ego Petrus de monte Laurencio et Guillelmus filius eius ambo etc. Et finitur: ita in hoc quarto kalendas Madii anno

Domini Millesimo CC.ºxxx.º tertio. Et fuit etiam clausum per manum Magistri Johannis notarii domini Nunonis; cuius affrontationes sic incipiunt: Dicta statica domorum terminantur ex duabus partibus in vijs publicis et in honore domini Nunonis sancii, et in alfundico Berengarii

Et ita uisum fuit et legaliter intelleximus, ex auctoritate domini Nunonis qua fungemur in hac parte, concedo tibi dicto Guillermo de uerger et tuis perpetuo cum hoc presenti instrumento perpetuo ualituro quod non obstante errore affrontationum instrumenti adquisicionis possis hoc instrumento uti quantum ad affrontationes, dando et cedendo tibi et tuis ex hoc instrumento vim et potestatem dandi et distribuendi et tuam uoluntatem faciendi sicut hoc instrumentum cum suis affrontationibus resonat, saluo censu senioratico et fatica domini Nunonis et suorum, sicut in alijs instrumentis continetur. Testes: A. de Tegores, F. dorta, Bn. de olzeto.

432 Ferrarius de olzeto baiulus et procurator, laudo et concedo Petro de cerueria et tuis perpetuo illas domos quas frater tuus J. de cerueria habebat et tenebat pro domino Nuno intus ciuitatem Maioricarum saluo jure quod dictus frater tuus ibi habet et habere debet e. . . . quodam casalicio Ferrarii de

orta et quod tenet per dominum Nunonem, et in quodam alio casalacio domini Nunonis, et de alia in domibus Companni de mancor (?), et de aliis duabus partibus in iuris publicis. Ita quod dones tu et tui census quod ipse dabat siue consuevit dare. Testes: Guillelmus de balneis, et A. Ferrarii de ualle fecunda.

Nono kalendas februarii anno domini
Millesimo CC.º xxx.º ix.º

433 Ferrarius de olzeto baiulus et procurator domini Nunonis sancii etc. dono et stabilio ad operandum et construendum uobis ferrario pican perpetuo tantum de illa platea que est in ciuitate Maioricarum ante domos tuas et domos Bernardi marsilii quantum tenet frontieria dictarum domorum tuarum que uadit usque ad carrariam que transit ante domos Bernardi caramela. Quam uero placiam quam tibi dono affrontat de vna parte in via publica maiori qua itur ad mare, et de alia in via que transit in domibus Bn. caramela et dictam plateam, et de alia in via que transit ante domos tuas et dictam plateam, et de alia in remanente dicte platee, prout dictam plateam tibi assignaui. Item dono tibi et tuis ex parte domini Nunonis et suorum, plenum posse et licenciam quod possis facere et construere super illam carreriam que est inter dictas domos tuas in quibus modo habitatis et dictam plateam quam dono usque ad celum cum archis uel alio quolibet opere quocumque, uidelicet opus super dictam carreriam usque ad celum facere construere uolueris ad uoluntatem tuam sine aliqua contradictione, saluo tamen transitu dicte carrerie, sicut modo est dicta carraria assignata inter domos tuas et eadem platea. Census pro predictis iiii. mazemotinis annuatim in festo pasche. Testes: Bn. de olzeto, Bng. ferrer, Bn. de pau.

Sexto kalendas martii.

434 Ferrarius de olzeto baiulus et procurator domini Nunonis in terra de Maioricis, ex eius parte et omnium suorum, dono et stabilio tibi Bng. Ferrer de uitlario (?), perpetuo quasdam domos in ciuitate Maioricarum ante hospitale Ste. Eulalie. Et affrontant de vna parte in via publica ante dictum hospitale, et de tribus partibus. . . .

Fins aquí arriba el Capbreu y así fineix en sech per falta de tota la part restant, que devía esser encara consi-

derable si el llibre comprenía també, com es de suposar, les notes de establiments y donacions de les cases y terres que tenía fora de la ciutat el noble porcioner.

Lo que 'n queda forma un plech de 58 fulles de paper en fol, que cosit ab altres fragments de protocols y documents notarialis de diverses dates del sigle XIII, constituex el primer volum de la serie dita de Cartes Reals, que 's conserva avuy en l' Arxiu de Protocols procedent del del Real Patrimoni. Va rotulat aquest volum *Civitatís et parti foraneæ ab anno 1232 ad 1233*, y du el número d' orde 341.

En la transcripció he procurat servar la major escrupulositat possible, y he confrontat segona vegada el text imprés ab l' original. Llástima que 'l notari, o mes probablement, l' oficial de la Procuració ordenador del Capbreu per efecte de la cobrança de censals y lluïmes, no posás ab la seua feyna una mica d'aquesta bona cura. El lector haurá reparat ja segurament ab quina frecuencia se distreu el bo d' home al extractar els títols originals que li presenten els interesats, y malmet y estrefá els noms de confrontants y testimonis, com si ja no los sábés llegir, o los suprimeix per complet, o botant en la lectura d' una retxa a l' altre fa cas omís sense adonarsen de quant li passa per maya.

Resulta empero axí y tot el document de no poch interés y curiositat per la seua data tan reculada, per les indicacions topográfiques que conté respecte de la ciutat mora y de la ciutat cristiana, y per la multitud de personas de tota condició y estament que hi figuren, entre les quals sonen per primera vegada molts de noms dels que en el mateix sigle XIII y en el següent major representació adquiriren.

De tals indicacions y noms ne volía fer els índices corresponents; no m' ha llegut empero fins are arretglar sino el

primer, el de donataris o establidors, que ve publicat a continuació; y cal advertir que per ordenar lo he considerats com a vertaders llinatges els apelatius que van junts a un nom propi, encara que se vege clar en molts de casos no esser sino indicació de la procedencia o del ofici d' aquella persona. Les dones emperó y els juheus els he possades pel seu nom propi, encara que qualquna n' hi hage ab un sobrenom que bellement es podria pendre per llinatge.

Llista per orde alfabètic de les persones, a favor de les quals están fets els establiments y donacions continguts en el Capbreu transcrit

Abraphim filius Jucef.	Núm.	309
Agen, Bernardus de		77
Albareda, Vincensius de		68
Albengena, Jacobus de		138
Albergat, Raymundus		271
Alegre, Guillermus den.		332
Aleccia, uxor Guillermi Lombardi .		17
Alvira, uxor R. de Costoga, de Arulis.	45, 95	
Amabilia, mater Guillermi de Ilerda.		215
Amar, filius Jucef.		309
Amer, vir Dozete, filie Berengarie de Rupe.		3
Amilla, uxor R. Fiveller. V. Arnalla.		
Ampuries, Bernardus de	37, 375	378
Ancellini, Simon.		364
Andreas, Magister		240
Anero, Johannes, genuense.		111
Aparicio.		108
Arnaldus, filius Arnaldi trompador .		295
Arnaldus, filius R. Ferrarii.	249,	361
Arnaldi, Petrus		201
Arnaldi, Stephanus, de Cafaro		318
Arnalla, uxor R. Fiveller.	27,	200
Arnallia.		144
Aran, Bertrandus de		306
Asserendis, uxor quondam Garcie Arnaldi.		373
Astrugus.		308
Astrugus Matza, judeus		234
Astrugus de Quillano, judeus		214
Atzupardi, Berengarius.		20
Aycardy, Bernardus		131
Aycardi, Raymundus		90
Aymerici Bernardus, de Barchinona .		177
Balaguerio, Petrus de		407
Baldovinus.		413
Barcelo		251
Barchinona, uxor B. Ses Comes. . . .		147
Bargagi, Jacobus		324
Barneres, Guillermus de.		338

Barobe de Alexandria, filius Aaron, judeus	Núm.	195
Baroni, Raymundus.		294
Barrau, Petrus.		188
Barruga, Petrus.		6
Bartholomeua, de Perpiniano		159
Bartholomeua, uxor Poncii Calardi . .		326
Bartholomea de Cauquolibero, amasia Pontii Escalard		253
Bartholomeua uxor Johannis Noniz . .		155
Babilonia		209
Balandi, Pontius, de Genua.		12
Baldrich, Guillermus.		224
Baldrich, Johannes		224
Balester, Guillermus		323
Balester, Petrus		132
Balneis, Guillermus de.	24,	334
Baneolis, Geraldus de.		62
Baston, Petrus		392
Baya, Laffrancus.		124
Beatrix, uxor Geraldi Carter		416
Belera, Guillermus de.		40
Beneeto, judeus, de Caucholibero. . . .		213
Benedicti, Petrus, filius Brg. Benedicti.		296
Benedictus		308
Benuenist judeus.		174
Berengaria		28
Berengaria, uxor G. de Belera.		40
Berengaria, uxor Petri Carceler.		154
Berengaria, uxor R. Cuyracer		63
Berengaria de sa Redorta, uxor Martini Elies.	82,	372
Berengaria, uxor Bn. de Podio, de Terratzia		201
Berengaria, uxor R. de Terraza.		86
Berengarius.		268
Berga, Ferrarius de	65,	352, 353
Bernardus, filius Bn. Estarra.		207
Bernardus, filius Bn. Pocasang		180
Bertelay, Saltellus de.		341
Belseldoni, Guillermus.	121,	152
Blancha, uxor G. Feliu, de Caneto. . . .		43
Blinca, Ferrarius.		428
Bona, Johannes		258
Bonetus de Cauquolibero, judeus. . . .		83
Bonoanno, Bernardus de		98
Boterii, Petrus		269
Boter, Raymundus		142
Botet, Raymundus		162
Boti, Guillermus	217,	363
Box, Johannes, colteller	92,	225
Boxa, Guillermus de la, filius Ermes-sendis Orient		134
Brandi, Guillermus, de Perpiniano. . . .		25
Broza, Bernardus de la,	65 bis,	105
Bruscha, Petrus		97
Burgeti, Berengarius		285
Bursano, Fulchetus		282
Calard, Pontius.	163,	253, 326
Caldero, Guillermus		362
Calvo		171
Cambrils, Rotlandus de, çabaterius. . . .		186
Campsoris, Paschasius.		297
Canauels, Vincentius	7,	52

Canes, Berengarius de	Núm.	169	Enego.	Núm.	133
Caorz, Tibaudus de		345	Enegviz, Garcie, nepos Garcie Repositarii		426
Capitestagni, Bernardus.		42	Ermenjarda, uxor Arnaldi trompador.		235
Capter, Bernardus		105	Ermessendis Orient		134
Caramela, Bernardus		202	Ermessendis, uxor quondam Berengarii Ledon.		395
Carceler, Petrus.		154	Ermessendis, uxor R. Moragues.		393
Carleuar, Pontius.	16, 250,	396	Escarlad, Pontius, V. Calard.		
Carles, Raymundus		412	Espina, Guillelmus de		128
Carter, Geraldus.		416	Estarra, Bernardus de		207
Casella, Petrus de		270	Euria, Lancelinus de.		387
Castanina, Petrus		344	Exea, Vincentius de	90,	277
Castelar, Arnaldus		110	Ezaronda, Petrus de		367
Castelet, Marchesius de, militis.		242	Fabrica, Petrus de		46
Castelfolit, Benedictus de.		94	Facibus, Dominichus de		227
Castello uiso.		42	Falabendo, Jacobus		184
Castello, Martinus de.		130	Falces, Garcia		232
Causida, uxor Petri Pinxenes		409	Falio, Guillelmus, de Caneto		43
Causiner, Pontius		391	Ferrandiz, Martinus	379,	411
Cebellini, Nicholaus, genuensis.		221	Ferraria, uxor Johannis de Perpiniano.		230, 243
Cecilia Cepona		123	Ferrarii, Bernardus	157,	314
Cecilia, consanguinea G. Mercader.		116	Ferrarii, Garcia		100
Cecilia, filia quondam P. Durandi.		254	Ferrarii, Petrus		104
Cecilia, mater Petri Gibot.		167	Ferrari, Raymundus	249,	361
Cecilia, uxor Johannis longo.		265	Ferrer, Berengarius, de Vitlarío		434
Celleto, Raymundus de		205	Ferrer, Petrus, de Vich		66
Cerdani, Johannes		10	Ferrer, Arnaldus, de Gomtaril.		74
Cervaria, Johannes de		276	Finar, Vassallus de		106
Cervaria, Petrus de		432	Fiueller, Raymundus	27,	200
Ceyt Abenceyt, judeus		181	Flamench, Petrus.	250,	397
Colaneris, Guillelmus.		237	Floriana den Milloli		18
Colelli, Guillelmus		206	Folcho, Guillelmus		91
Columba, uxor Petri de Castanina.		344	Folcoalt, Raymundus.		329
Columbario, Gil de		60	Folflie Bernardus, de Ripol		22
Compan, Bernardus		302	Fonte, Raymundus de		305
Condamina, Stephanus de.		319	Fontanella, Vives de.		311
Confratrie Beate Marie in ecclesia Beati Andree		421	Franciscus		331
Conillis, Raymundus, junior		403	Franchet, Guillelmus.		73
Corredor, Michael		245	Frau, Martinus del		146
Correger, Paschallus		226	Fulconis, Raymundus.		323
Corregerii, Bernardus.		369	Fusterii, Stephanus		172
Corregoles, Petrus de.		39	Galiana, Johannes de		107
Cos, Raymundus.		153	Galindo, Bernardus	340,	350
Costoga Raymundus, de Arulis.	45,	95	Gallardo, Guillelmus		38
Cotrazeles, Ferrarius de		418	Gambert Baldouinus, de Massilia		303
Cucellis, Durandus		430	Gamondi, Guillelmus, de Tortosa		208
Cuyracer, Bernardus		63	Gandulfus, Magister		145
Dalbengena V. Albengena			Gaviol, Raymundus		137
Darocho, Pelegrinus de		165	Garcia, Johannes.		168
David, Guillelmus		170	Garcionus		246
David, filius den Muça		300	Gardia, Bernardus		385
Dietz, Guter.		31	Gardia, Raymundus		386
Dominicha, uxor Garcioni.		246	Gari, Petrus.		198
Dominici, Ferrarius		347	Gasc, Bernardus		419
Domingo, Petrus.	231,	278	Gaschuna, uxor G. de Pinta		26
Domoni, Cer Assalt.		158	Gaytani, Andreas.		239
Donato, Thome de, de Genua		4	Genuensi, Johannes		127
Dorbeni, Augerius, genuensis		368	Gerallus, candelarius noster		55
Dozeta, filia Berengarie de Rupe.		3	Gerona, Augustinus de		34
Dulcia de Barchinona.		114	Gibot, Petrus		267
Dulcia, uxor Guillelmi de Orta.		406	Gili, Ferrarius, hospitalarius hospitalis Sancte Eulalie		321
Duran, Bernardus, de Perpiniano		61			
Elicsendis, uxor Johannis de Limogge.		176			
Elies, Martinus	82,	372			

Gillamo, Petrus	Núm.	263	Leyda, Sancius de	Num.	156
Girauda, uxor Vives de Fontanella		311	Limozge, Johannes de		176
Girvari, Ferrarius		7	Lombardi, Guillelmus.		17
Gonzalbi, Garcia.		316	Lopartini, Giraudus		136
Gordo, Guillelmus		301	Lopeti, Johannes		56
Grass, Bernardus		48	Lo Petit, Johannes, francigena.		356
Grassa, Srephanus		360	Lopricato, Ferrarius de		428
Guardiola, Petrus de		262	Macip, Bernardus		129
Guasch, Paschalis		354	Machaluf, filius Juceff.		309
Guasch, Petrus		8	Mager Guillelmus, de Coquolibero.		388
Guera, Garcia		315	Malagelada, Arnaldus de		299
Guidoni, Cer Ginardus		118	Malla, Johannes de		99
Guillerma Gaytana, de Massolla.		57	Mallol, Ferrarius.		19
Guillerma de Ilerda		215	Manoscha, Lazarus de		194
Guillerma, filia de Anelia		272	Marchesius.		286
Guillerma, uxor Petri Barrau		188	Marescalco, Petrinus.		192
Guillerma, uxor Brg. de Canes		169	Maria, de Barchinona.		274
Guillerma, uxor Benedicti de Castelfolit.		94	Maria den Corba		117
Guillerma, uxor Guillelmi Colelli		206	Maria de Medina.		89
Guillerma, uxor Cer Assalt Domoni.		158	Maria de Orta, uxor G. Tavernerii		380
Guillerma, uxor Magistri Guillelmi.		178	Maria de Torcio		346
Guillerma, uxor Bernardi Mir		408	Maria de Turribus		279
Guillerma, uxor Bn. Rivodeulmis		244	Maria, uxor Petri de Balaguerio.		407
Guillerma, uxor P. de Sangossa		371	Maria, uxor Petri Cassella.		270
Guillelmus, Magister.		178	Maria, uxor Guillelmi Colaneris.		237
Guillelmus, filius Babilonie.		209	Maria, uxor Petri de Fabrica		46
Guillelmus, filius Cecilie Cepone		123	Maria, uxor Johannis Garcie		168
Guillelmus, filius Ferrandi joglar.		120	Maria, uxor Ferrandi Joglar		120
Guillelmus, filius xorquer Petri de Montelaurencio.		135	Maria, uxor Johannis Lopeti		56
			Maria, uxor Petrini Marescalco.		162
Hisambel, uxor Johannis de Verdelay.		351	Maria, uxor Bernardi Massilii	140,	193
			Maria, uxor Petri Meler	21, 23, 72,	109
Inardo, Pontius		160	Maria, uxor Raymundi Monter.		143
Isle, Bertrandus		274	Maria Alconi, uxor Gerdaldi de Pals.		33
Ispania, Bernardus, de Barchinona		69	Maria, uxor Johannis lo Petit.		356
			Maria, uxor Guillelmi Picornel.		233
Jaca, Paschallus de		78	Maria, uxor Natalis de Ravallo.		222
Jautzpert, Bernardus		173	Maria, uxor Bernardi de Salas, de Bunnola.		29
Jautzpert, Guillelmus.		149	Maria, uxor Petri Solerii.		330
Jautzpert, Petrus		109	Maria, uxor Berengarii Vedel		381
Joglar, Dominicus		304	Maria, uxor Petri Vicent.		148
Joglar, Ferrandus		120	Marsella, Raymundus de		40
Joglar, Ferrarius.		220	Marsella, Pomer de.		130
Johannes, filius Jacobi Dalbengena		138	Marsilii, Petrus.		255
Johannes homo noster		67	Martelli, Petrus, de Terragona.		84
Johannes longo.		265	Martini, Arnaldus, de Cauquolibero.		256
Johannes, Magister	320,	332	Martini, Bernardus		405
Johannis, Arnaldus		375	Martini, Hugonus		399
Johannis, Guillelmus, de Barchinona.		126	Massilii, Bernardus	140,	193
Johannis, Petrus.		400	Matha, Petrus		87
Jorda, Guillelmus		212	Mazanello, Otgerius, Consul genuensium		219
Josa, Bartholomeus de	218,	284	Medina, Gidicianus de		238
Juceff.		309	Meler, Petrus	21, 23, 72,	109
Juceff Amocatil, judeus		182	Mercader, Guillelmus		116
Juceff de Massilia, judeus.		228	Milites et probi homines Majoricarum.		374
Juceff, filius Salamonis		309	Mir, Bernardus		408
Judei civitatis Majoricarum	317,	322	Mirambello, Ferrarius de		275
Jusita, Julianus.		93	Molendino, Guillelmus de, filius Cer Assalt Domoni		158
Lancelinus.		399	Moncada, Bernardus de		211
Lauaneres, Bernardus.		196	Monte, Guillelmus de.	103,	106
Ledo, Arnaldus de		342	Monteblancho, Jacobus de.		376
Ledo, Berengarius de		342	Monteclaro, Petrus de		293
Leo, frater.		248			

Montelaurencio, Petrus de	Núm.	135	Podio, Bernardus, de Barchinona. N.º	414, 415
Monter, Raymundus de		143	Podio, Bernardus de, de Terratzia.	201, 235
Montso, Ferrarius de	189, 216,	229	Populatores intus civitatem commo-	
Moragues, Raymundus		393	rantes	417
Morlana, Petrus		9	Predicadores, fratres	401
Morlana uxor Ferrarii de Montso.	189, 216,	229	Prepositi, Guillelmus.	101
Mosoll, Guillelmus		9	Pulcrovicino, Berengarius de	336
Moysen judeus		223	Puyol.	264
Muleti, Gerallus.		75		
			Quartarols, Johannes, de Marsella.	50
Napols, Damitre.		287	Quillano, Astrugus de.	83
Narbones, Berengarius.	236,	389		
Navarra, Bernardus		348	Ravallo, Natalis de	222
Navarra, Thomas.		113	Raymunda Crexella	298
Nicholaus, filius Guillelme Gaytane,			Raymunda, filia Cecilie Cepone.	123
de Massolla		57	Raymunda, uxor Ferrarii de Berga.	65
Nonitz, Johannes.	37, 155,	376	Raymunda, uxor Stephani de Pam-	
Nonitz, Pelay		365	pалona	36
Novela, Baldovinus de		141	Raymunda, uxor Bernardi de Solerio.	390
			Razador, Tibaudus	183
Olzeto, Ferrarius de		422	Reposter, Garcia.	11
Ordo captivorum.	420,	429	Reus, Falcho de.	96
Oria, uxor Dominici Falzo.			Ripol, Raymundus de.	313
Orta, Ferrarius de		423	Riimanno, Guillelmus Jacobus de	47
Orta, Guillelmus de.		406	Rivodeulmis, Bernardus de.	244
Ortela, Petrus		300	Robert, Bernardus	152
Ortis, Garcia		424	Robi, Bernardus.	115
Ortis, Guillelmus		377	Roca, Bernardus.	343
Oscha, Ferrarius de.		321	Roca, Guillelmus de la.	65 bis
			Romerius	247
Pabia, Arnaldus, carnifex.		289	Romeus, Johannes.	35
Palet, Bernardus.		187	Ros, Bertrandus.	292
Pals, Geraldus de		33	Rosseyl Imbert	14
Pampalona, Michael de		325	Rotlandus, Ser	339
Pampalona, Stephanus de		36	Rupe, Berengaria de.	3
Panaorichel.		122	Rupe, Petrus de	404
Pardines, Petrus.		410		
Pascal Bernardus, de Barchinona.		32	Sabadel, Raymundus de	80
Paschalis, Dominicus.		382	Sadoua, Arnaldus de.	2
Patge, Guillelmus.		257	Sadoua, Sancius de	288
Pauia Petrus de, filius Bernardi de			Salamon filius Juceff.	309
Pauia		370	Salas, Bernardus, de Bunnola	29
Peixenato, Raymundus		204	Samuel, judeus	179
Perata, Bernardus.		156	Samuel Abenvenist, judeus Alpha-	
Pereta, filia Terragone Malloles.		192	quima	241
Pereta (uel Pericona) uxor B. Ga-			Sancia, uxor Martini del Frau.	146
lindo.	340,	350	Sancia, uxor Lazari de Manoscha.	194
Pereta, uxor Magistri Radulfi		402	Sancia, uxor Dominici Paschalis.	382
Peritz, Johannes.	64,	247	Sancii, Dominicus	190, 425
Perpiniano, Johannes de	230,	243	Sancto clon i. Arnaldus de	54
Petit, Johannes, V. lo Petit.			Sancto Gelio, Petrus de	261
Petrus, frater Berengarii		268	Sancti Georgii, Militia	112
Petri, Simon, scribanus	358,	359	Sancti Gontzalbi, Sancius.	16
Petzanada, Berengarius de.		266	Sancto Petro, Raymundus de	290
Peyrona, uxor Petri de Sancto Gelio.		261	Sancto Saturnino, Guillelmus de	273
Picany, Ferrarius.	366,	433	Sangossa, Petrus de	41, 349
Picornel, Guillelmus		233	Saona, Bernardus de.	259
Pinto, Guillelmus de.		26	Sapparello, Matheus	269
Pinxenes, Petrus		409	Saragossa, Petrus de.	355
Pisa, Hugolinus, genoves	327,	335	Sartre, Gotzabus	13
Planibus, Petrus de		384	Sartre, Rodericus.	44
Planis, Dominichus de, de Ripollo.		1	Satorre, Petrus	351
Planters, Bernardus de		382	Saumater, Raymundus.	30, 150
Pocasang, Bernardus.		180	Savila, Petrus, de Minorisa.	58, 59, 337

Scola, Bernardus de, de Girona. Núm.	51
Scutiferus Arnaldus, de Baiolis.	53
Seguer, Raymundus	76
Serpeller, Guillelmus.	161
Ses Comes, Raymundus de	147
Sibilia, uxor Martini de Castello.	130
Sisa, Pascallus de	119
Solerio, Bernardus de	390
Solerio, Petrus de	330
Someres, Guillelmus de	296
Struz, Petrus	88
Suaris, Martinus.	81
Sunnerii, Arnaldus	210
Sutoris, Petrus	280
Tarasia, uxor Marci de Taust.	260
Tarasco, Bonafonat de.	398
Tarragona, Malloles	191
Taust, Dominicus.	315
Taust, Marchus.	260
Tauernerii, Guillelmus.	380
Teguriis, Arnaldus	175
Terraza, Raymundus de	86
Thome, Johannes.	151
Tibaldus	102
Torrente, Guillelmus de	394
Tortosa, Martinus de.	164
Trauer, Johannes	79, 283, 328
Trilla, Guillelmus de.	71
Trompador, Arnaldus.	252, 295
Troter, Martinus.	185
Turre, Ferrarius de	383
Turribus, Umbertus de	366
Universitas civitatis Majoricarum.	307
Vedel, Berengarius	381
Veneges, Dominicus de	85
Verdelay, Franciscus de	331
Verdelay, Johannes de	331
Vergerio, Guillelmus de	427, 431
Vicent, Petrus	148
Vilar, Bernardus.	267, 312
Villafrancha, Bartholomeus de	203
Villagelans, Berengarius de	280
Vives, Guillelmus	166
Vives, uxor G. Beseldoni.	125
Xea V. Exea	
Zacolat Beumont, de Marsella	5
Zafrancha, Guillelmus de.	197

ESTANISLAU K. AGUILÓ.

D. JOSEPH MARÍA QUADRADO

COM APÒLOGISTA DE LA FE CATÓLICA

[CONTINUACIÓ]

d)

La Monarquia democrática

Son nou els articles d' aquesta serie.

—*Los reyes niños* (14 novembre, 1869):—
Les dinasties no s' improvisen, ni minyons n' han fundada cap may. Ab la Constitució de 1869 sols era possible un rey *menor*, un rey que no fés de rey. En Rios Rosas demanava un *rey d' acer*, i En Moret li contestà que, si volia això, que li calia proclamar la monarquia tradicional. En Moret havia dit que, com més temps fos *menor* el Rey dins la Constitució aquella, millor.—Si es així, li contestà En Rios Rosas, siau franch, proclamau la república. El rey de la revolució, dins la Constitució de 1869, no portia esser més qu' un rey minyó, un rey que no fés de l' ofici. Un rey ha de tenir al menys un ombra de llegitimidad. El buyt que deixaren els Borbons, no es gens bo d' omplir. No será gens bo de fer, treure un rey del caos de la revolució (ib. p. 127-132).

—*El trono encantado* (16 de janer, 1870):—
La revolució de 1868 ha tombada no sols la Reyna, sino la dinastia, i mantén el trono. . . buyt, no ha suprimit el trono. Son passats quinze mesos, i així seguim, mantenint el trono. . . buyt. Se veu que 'ls que feren la revolució tenien el compromís d' assure an aquest trono el Duc de Montpensier, el cunyat de D.ª Elisabet. Aquest havia donats els diners per fer la revolució. Llavò aquells, a l' estrènyer, no s' hi atansaren a omplir així el trono; se feren por. Un poder misteriós defensa 'l trono d' Espanya, atura d' assure-s'hi. Cerca qui cerca per tot Europa els revolucionaris un príncep que s' hi vulga assure, i no 'n troben cap en lloc. Sembla un trono encantat, que no s' puga omplir fins que vengà 'l predestinat. Que sia així, que segueasca així, inaccessible, solitari, fins i tant que 's purifiqui an el desterro o s' acrisoli en la desgracia aquell que Deu crida per la seua patria, p' el seu bressol, p' el seu dret; i, si hi ha de venir un estranger o una grotesca dictadura, que s' enfonsi aqueix trono ans que solarse. *Prius mori quam fedari* (ib. p. 133-138).

—*Otro fantasma* (6 novembre 1870):—La candidatura de N' Amadeu de Saboya p' el trono d' Espanya es de lo més desbaratat i del

tot inadmissible per part nostra. Seria un perill i una ignominia. ¡En el trono d' Espanya un fill de l' usurpador de tants de tronos a Italia, del despullador i carxeller del Papa! La nació nostra may l' acceptaria (ib. p. 139-143).

—*El rey de los 191* (20 novembre, 1870):— Segons la Constitució, per la elecció de rey se necessitaven 173 vots. S' es feta l' elecció resultant elegit N' Amadeu de Saboya per 191 vots. N' ha tenguts devuyt més dels necessaris. Ja es una majoria grossa. Una lley d' alguna importancia que només conseguís una votació per l' estil, neixeria morta. ¿Qu' ha d' esser, doncs, l' elecció del rey de la revolució més qu' un gran fracás? N' Amadeu, per lo meteix, no será l' rey de la nació, no será l' rey d' Espanya, sino dels 191 diputats que li donaren el vot. ¿Com se demostraria digne de cenyir corona? Rebutjant la que li presenten els 191 (ib. p. 114-147).

—*La revolució en el poder*—(4 desembre, 1870).—Es debades voler alzar un trono novell i una dinastia novella sense pus simpaties que les de la revolució, sense altra iniciativa que dels seus caporals, sense altres vots que 'ls de sos delegats. Que no conti 'l nou rey ab la adhesió de la nació; li vendrà tan just tan just conseguirne la obediencia. ¡El principi d' autoritat maridat ab la revolució! ¡quin fracás per la causa de l' orde i per la vida de la nació! (ib. p. 147-152).

—*Espanya satélite de Italia* (18 desembre, 1870).—Espanya desde el sigle XV fins al XVIII dominá Italia. Els 191 vots de N' Amadeu ho han capgirat; ara será Itàlia que dominará Espanya; més ben dit, la dominará el destronador de sobirans i usurpador de tronos, el carxeller del Papa, l' escornicat Victor Manuel. No 's tracta d' espanyolisar el rey, sino de italianisar la nació.—El perill principal del nou rey no está en los que combateren la seua elecció, sino en los que la feren. Que no 's queixi si la llealtat d' aquests envers de ell resulta tan flonja com la que tengueren a D.ª Elisabet II (ib. p. 153-158).

—*Del ser al poder* (22 febrer, 1871):—Els designis de la Providencia en les coses que succeeixen demunt la terra son inescrutables. Sovint Deu permet lo que may hauriem cregut que arribás a permetre. Té moltes de maneres de resoldre 'ls problemes Deu nostre Senyor, i es massa arriscat anarli a fer eis contes. Deu ha permés quel Papa perdés els seus Estats, fins i tot Róma. El despullar el Papa de tot

aixó ha merescut la reprovació de tota la cristiandat. ¿Quant s' es patentisada tant la necessitat d' aquest inofensiu i inofensible reynat a on s' acoblen dalt un sol cap els dos poders, el civil i l' espiritual, a fi de que dins els altres reynats estiguen ben destriats? d' aquesta pacífica teocracia qu' atura que cap sobirà s' alsi teócrata formidable? d' aquesta patria relligiosa de tothom, donada an el mon catòlic com-e garantía de llibertat? Deu ha permesa la destrucció passatgera del Poder Temporal per fins secrets de la seua Providencia, per fer tocar ab les mans els inconvenients gravíssims que resulten de que no existesca. Deu deixa fer els homes a temporades, i llavó cop en sec los fibla, i cauen horiblement. Un exemple: la recent catástrofe de França.—A España se feu la Revolució, suprimiren la *dinastia borbònica*, l' *unitat relligiosa*, han alsada una *monarquia democrática*, pero cap d' aquests fets ha posades rels, cap s' es consolidat, bastaria un no res per esveirlos, i tot tornaria romandre com l' any 1868, fora els edificis enderrocats. ¡La *monarquia democrática*! O deixarà d' esser democrática o d' esser monarquia (ib. p. 159-164).

—*Los partidos en la nueva era* (12 febrer, 1871).—Des que N' Amadeu seu an el trono tot segueix com abans de seurehi. Negú, ni 'ls revolucionaris, té fe en el pervindre de tal trono. Tots els dinásticos de N' Amadeu pertanyen a la revolució, pero no son dinásticos seus tots els revolucionaris, ni d' un bon tros. No hu son els montpensieristes de l' *Uniólliberal*, ni 'ls republicans. No arriba a tenir N' Amadeu la mitat de les forces que feren la revolució del 68. I fora de tots aquests elements, hi ha els feels a la reyna destornada i llavó els feels a la rama de Carles V, els tradicionalistes, que son tants i tants, i llavó hi ha l' inmensa multitut, no afiliada a cap d' aquestes banderes, inimiga coral de rebumboris i revolucions.—¿Se poren arribar entendre tots els partits revolucionaris per consolidar o enderrocar N' Amadeu? Es molt difícil. ¿Se poren arribar a entendre els partits anti-revolucionaris, els defensors de les dues rames borbòniques per abreviar N' Amadeu i restaurar l' Espanya? Es molt malíssim de fer. No hi veym sortida (ib. p. 165-170).

—*Los católicos en la nueva era* (19 febrer, 1871):—No parlam dels just batejats, que no han renegat, que just van a missa 'ls diumenges i surten de la Parroquia, pero que no 's preocu

pen de llurs devers polítics com e catòlics. Parlám just d'aquests que se 'n preocupen i en tenen consciència. Aquests no poren formar dins cap partit de la revolució setembrina, per que aquesta es inimiga acorada de l'Esglesia i de la Fe catòlica; per lo meteix no poren figurar ni ab N' Amadeu, fill d'anima de la Revolució i fill del carxeller del Papa, ni ab cap altra fracció revolucionaria, ni es decorós ni permès lligarse ab uns ni altres per cap obra política ni per lluytes electorals, i molt menys per precipitar cap catástrofe social: no 's pot fer el mal per que venga el bé. ¡Fora tranzigir ab cap política hostil an el catolicisme! ¡rebutjar totes les invasions del Poder civil en l'esfera relligiosa! ¡prendre per fi suprem de tota la nostra activitat política la defensa de la Relligió i de la Patria! ¡no votar may cap candidat que no sia catòlic fervent i pràctic! Quant no tenguem an el nostre districte candidat propi, votem de tots els qui 's presentin, el qui estiga més aprop de nosaltres en sentiments relligiosos (ib. p. 171-176).

ANTONI M.ª ALCOVER, PRE.

(Continuará.)

EXM. SENYOR DON PERE SAMPOL I ROSSELLÓ

Dia 3 de març passà d'aqueix mon a l'altre, després de greu, pero curta malaltia i rebuts amb gran fervor els Sants Sagraments, aqueix estimadíssim amic nostre, de edat de setanta set anys, que los duia admirablement bé fins que li agafà la dolencia que el se 'n ha duit, deixant la seua honorable familia i sos nombrosos amics a fonats dins l'angoixa i el dol.

Ans que tot, fou sempre el Sr. Sampol un bon cristià que no s'empegueia d'esser-ho, i un home sencer en tots conceptes, dins ca-seua i fora de ca-seua, en la vida privada i en la vida pública. Era un gran talent jurídic, un juriconsult eminent, un dels primers advocats de Mallorca, a on porien anar ben segurs els qui tenien qualque qüestió jurídica que endardellar i dur a l'enfront. Certs pledetjadors ja no s'acostaven devers el seu despatx per que sabien que no anava d'embulls ni d'envitricollar les coses, sino d'aclarir-les i de posar-les així com Deu vol i la justícia ama.

El Sr. Sampol gaudia de molt bona posició

social i de generals simpattes dins Mallorca; afegiu an això el seu bon cap, el tranc i l'enginy especial que el distingien per manejar les coses, i tendreu explicat el motiu que el va dur a intervenir en la cosa pública, figurant tota la vida dins el *Partit Conservador*, ocupant-hi el cap d'amunt, essent ne sempre un dels caporals per bé de Mallorca.

Fonc President de la Diputació Provincial una partida de vegades i llavò *Senador del Reine*. Era de la *Junta de Govern del Credit Balear* i President de la *Sociedad Islaña Marítima*, la qual baix d'ell ha cobrada una força mai vista i una importancia excepcional.

De manera que el Sr. Sampol resulta esser estat una de les primeres figures del For, de la Política, de la bona Societat de Mallorca moderna, un dels homes més de cap de brot, més distingits, més dignes i més benemèrits.

Per tot això hem de creure que Deu nostre Senyor le hi haurá tengut en compte i le hi haurá premiat així com Ell sol premiar els seus bons i feels sirvents.

Clouem aquest curt, però coral homenatge a la bona memoria de l'Exm. Sr. D. Pere Sampol i Rosselló amb aquest vot que ens surt de lo més endins de l'ànima:

¡Que Deu nostre Seynor haja trobat aqueix amic nostre estimadíssim en estament de gracia! i si encara estigués entretengut an el Purgatori, ¡que el trega i l'admeta a l'etern descans de la Santa Gloria! i don a la seua honorabilíssima Senyora i a sos digníssims fills, filles, genres, nores, nets, netes i els altres parents que hi haja, molts d'anys de vida per pregar per ell i el conort i conformança que tant i tant necessiten per suportar un cop tan terrible i una perdua tan grossa com és estada la mort de l'Exm. Sr. D. Pere Sampol i Rosselló. ¡Al cel lo vegem! Amèn!

SUMARI

1.	Dedicatoria	49
2.	El Dr. Miralles i Sbert. Noticia biogràfica y bibliogràfica	50
3.	Capbreu ordenat l'any 1304 dels establiments y donacions fets per Nuno Sanç, de la seua porció	53
4.	Llista per orde alfabetic de les persones a favor de les quals están fets els establiments y donacions continguts en el Capbreu transcrit	58
5.	D. Jusep Maria Quadrado com apologista de la Fe Catòlica. (Continuació). d) La Monarquia democrática	62
6.	Exm. Sr. D. Pere Sampol i Rosselló	64